

Pregled mera prilagođavanja na klimatske promene za Srbiju

Ministarstvo zaštite životne sredine uz podršku EU IPA projekta "Strategija klimatskih promena sa akcionim planom" organizovalo je radionicu "Adaptacija na klimatske promene u prioritetnim sektorima" kao jednu od aktivnosti u okviru Nedelje evropske klimatske diplomatije. Na radionici su predstavljene tri opcije prilagođavanja na izmenjene klimatske uslove za prioritetne sektore: poljoprivreda (proizvodnja hrane), šumarstvo (proizvodnja energije iz biomase) i vodoprivreda (proizvodnja energije iz hidroelektrana).

Projekat pruža podršku Ministarstvu zaštite životne sredine u pripremi nacionalne međusektorske Strategije borbe protiv klimatskih promena sa akcionim planom, kojom će biti uspostavljen strateški okvir borbe protiv klimatskih promena u skladu sa međunarodnim obavezama Srbije i procesom pristupanja EU. Strategija klimatskih promena sa Akcionim planom ima za cilj identifikaciju mogućnosti smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte (kroz scenarija smanjenja emisija GHG), kao mera prilagođavanja na izmenjene klimatske uslove za prioritetne sektore. Kriterijum za izbor prioritetnih sektora zasnovan je na ranjivosti istih na izmenjene klimatske uslove i važnosti za primenu mera ublažavanja klimatskih promena. Mere prilagođavanja na izmenjene klimatske uslove sa pratećim tehničkim i administrativnih zahtevima, od izuzetnog su značaja za buduće planiranje mera prilagođavanja u Republici Srbiji.

Postojeća klimatska scenarija ukazuju da je Srbija izuzetno osetljiva na uticaj klimatskih promena, posebno na suše i šumske požare. Mere prilagođavanja za prioritetne sektore identifikovani su na osnovu šire liste mera predstavljenih u Drugom nacionalnom izveštaju prema Okviroj konvenciji UN o promeni klime. Identifikacija najvažnijih mera prilagođavanja, sa efektima do 2030. odnosno 2050. godine, zasnovana je na metodologiji procene rizika, primenom Okvira za planiranje prilagođavanja.

Strategija borbe protiv klimatskih promena neće biti usmerena isključivo na smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte, već će posvetiti posebnu pažnju negativnim uticajima klimatskih promena, te predložiti prioritetne mere prilagođavanja. Cilj Strategije je identifikacija novih mogućnosti i šansi za industriju, pravaca konkurentnog

i održivog razvoja, kao i razmatranje energetske bezbednosti i usaglašavanje nacionalnih politika sa okvirima EU.

Za sektor poljoprivrede, sa posebnim fokusom na proizvodnju hrane, identifikovane su sledeće mere prilagođavanja: izgradnja novih i efikasna upotreba postojećih sistema za navodnjavanje; izgradnja malih višenamenskih akumulacionih jezera, bara i rezervoara za vodosnabdevanje, navodnjavanje, kontrola erozije, ekosistemske usluge; i prilagođavanje tehnologija kultivacije.

Za sektor šumarstva, sa posebnim fokusom na proizvodnju bioenergije, identifikovane su sledeće mere prilagođavanja: pošumljavanje novog zemljišta koristeći mapiranje lokacija i vrste stabala prilagođenih klimatskim promenama; promena prakse gazdovanja šumama u skladu sa konceptom „blisko prirodi“; i uvođenje pristupa "klimatski pametnog šumarstva", koji na optimalan način koristi lokacije kako bi povećao rast šuma.

Za sektor vodoprivrede, sa posebnim fokusom na proizvodnju energije iz hidroelektrana, identifikovane su sledeće mere prilagođavanja: izgradnja zaštitnih zelenih pojaseva i dodatnih mera u rečnom toku; unapređenje sistema za monitoring i prikupljanje podataka i sisteme ranog upozoravanja za ekstremne klimatske i hidrološke događaje; i povećanje kapaciteta za skladištenje vode.

Na radionici je predstavljen i Okvir za planiranje prilagođavanja, koji se može koristiti kao instrument za procenu rizika identifikujući mere prilagođavanja na izmenjene klimatske uslove, kako za manje investicije, tako i za veće razvojne programske inicijative.